

Uredništvo
in upravnništvo:
Kolodvorske
ulice šte. 15.
Z urednikom se
more govoriti
vsak dan od 11.
do 12. ure.
Rokopisi se ne
vračajo.
Inserati:
Šeststopenjska peti-
vrsta 4 kr., pri
večkratnem po-
navljanju daje se
popust.

Ljubljanski List

Velja

za Ljubljano
v upravnistvu:
za celo leto 6 gl.,
za pol leta 3 gl.,
za četrt leta 1 gl.
60 kr., na mesec
60 kr., pošiljatev
na dom velja me-
sečno 9 kr. več.

Po pošti velja
za celo leto 10 gl.,
za pol leta 6 gl.,
za četrt leta 2 gl.
60 kr. in za jeden
mesec 85 kr.

večerna priloga deželnemu uradnemu časniku.

Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov ob 5. uri zvečer.

Štev. 173.

V Ljubljani v četrtek, 25. septembra 1884.

Tečaj I.

Vabilo na naročbo.

S 1. oktobrom prične se nova naročba na naš list. Prosimo torej naše čast. naročnike, naj naročbo ob pravem času ponové, da se pošiljanje lista ne pretrga. Najbolje se to učini po poštni nakaznici, na čegar odstrišek treba prilepiti le naslov, ki je na pásku vsacega lista.

Naročnina je, kakor doslej, namreč:

Za Ljubljano:

na mesec gld. — 50
do konca decembra „ 1 50
za donajanje v hišo vsak mesec 9 kr.

Po pošti:

na mesec gld. — 85
do konca decembra „ 2 50

Po volitvah na Hrvatskem.

Nevesele vesti dohajajo iz hrvatske stolnice. Po zagrebških ulicah odmeva težki korak vojaških patrulj, gostilnice in kavarne se zapirajo ob nenavadnem času, posli in rokodelski učenci ne smejo več po 8., oziroma 9. uri zvečer iz hiše, — in 30. septembra se odpravi deželni zbor trojedine kraljevine, ter redarstvene naredbe, ki so malemu obsednemu stanu podobne, kakor krajcar krajcarju, pozdrav so novoizbranim narodnim zastopnikom, sprejem njih v gostoljubnem osrednji hrvatskem. Pod takimi avspicijami zbere se hrvatski sabor — pač tožna Hrvatska!

Izid hrvatskih volitev nas nikakor ni osupnil, položaj pri bratskem narodu onstran Sotle in Kolpe smo poznali, iluzije izginile so nam uže z davna, in ko so nam brzojavili dan za dnevom poročali o novih zmagah zaslepljenih privržencev „stranke prava“, bil je naš račun v tem oziru uže gotov. Smejali smo se pač, bridko smejali onim kratkovidnejšem, kateri so iz numeričnega razmerja saborskih

frakcij hoteli izvajati ojačenje narodne, vladi prijazne stranke. Ne ugovarjamo takim aritmetičnim igračam, saj so številke potrpežljive — ali vsak, kedorkoli razume narodov glas in prav tolmači njegove izjave na volišči, mora nam pritrditi, da je vsaj moralen vspeh — sram nas je skoro, zapisati te besede — na strani izgubljene tolpe Starčevićevih pristavšev. Vzemimo le glavno mesto! Istina je, da so v vseh treh volilnih okrajih prodrli vladni kandidati, med njimi zmožni in vplivni Krešić, dosednji saborski predsednik. A trebalo je povsod skrajnih naporov, večine so bile neprimerno neznatne, in — kar odločuje v tem slučaju — vladni kandidati zjedini so pač vse glasove duhovnikov, uradnikov in učiteljev, vse nezavisno meščanstvo pa je glasovalo za Starčevićance. In da je dr. David Starčević, veliki klicár in kolovodja one Falstaffove garde, katera sedaj svoje burke brije po hrvatskem ozemlju, s toliko večino bil vrgl zmerneza in izobraženega Spevca, da je bil takoj potem v prah porazil najbolj nadarjenega hrvatskega državnika Miškato-vića, to označuje položaj na Hrvatskem mnogo bolj nego pridobitev nekoliko poslaniških sedežev za vladno stranko tam doli kje v Vojaški Krajini ali v kakem pozabljenem zakotji slavonskem. „Stranka prava“ se je ukoreninila na Hrvatskem, dokaz temu zadnje saborske volitve.

Drug faktum, kojega so osvedočile te volitve, je gorostasni polom hrvatskih girondistov, nekdanj tako vplivne „nezavisne“ stranke. Doleta jo je usoda, neizogibna slabotnemu polovičarstvu. Preizobražena, da bi mogla simpatizovati s stekliši pravne stranke, a vendar po vsem nejasna in fantastična v svojih političnih nazorih, izgubila je tla v narodu. Da so v volilni borbi propali veljaki kakor Derenčin, pred dvema letoma še načelnik pravosodne uprave na Hrvatskem, in Vojnović, da niti intimus Strossmayerjev, prvi učenjak hrvatski dr. Rački, ni zmagal v volilnem boju, — tudi to so *signa temporis*, ob enem pa pomenljiv migljaj za vsako stranko,

katera nima dovolj energije, da bi se prirnila do moževske odločnosti v mislih in dejanji.

Prihodnji teden odpravi se hrvatski sabor, — posebnega astrološkega znanja ni treba, da se horoskop stavi novorojenemu detetu, ob enem pa bližnji bodočnosti hrvatski. Ni misliti, da bi bili volilni vspehi spametovali dr. Starčevića, kateri se sedaj s pomnoženim krdelom vrača v deželno sobano, iz katere so ga pred nekaterimi tedni bili izterali na predsednikovo povelje žandarji. Oni nečuveni škandal, s kojimi se je onečastil hrvatski parlamentarizem, ponavljali se bodo v podvojeni meri. Zmerna večina ne bode zamogla braniti pouličnim izgredom vhoda v prostore deželnega zastopa; kmalu bode opešala pri tem Sisyphovem delu. Tudi to ne gre, da bi orožarnice prikazni postale stereotipne v zagrebškem parlamentu, ter da bi silovito izbavljanje posameznih razsajalcev se udomačilo med parlamentnimi odnosi. Naše mnenje je tedaj, — in Bog daj, da se varamo, — da bode na Hrvatskem kmalu konec vsemu zborovanju, ne le za ta sabor, temveč za vse ustavne korporacije sploh.

Kajti tudi krona se bode kmalu naveličala, mirno gledati škandalozne prizore v hrvatski deželni sobani. Sabor se bode razpustil, in pričelo se bode protustavno medvladje v trojedini kraljevini. Odposlal se bode kraljevi komisar na Hrvatsko in ta bode vzdrževal red in skrbeti imel za javno varnost. A to je mogoče le za kratko prehodno dobo, nikakor pa ne za dlje časa. Ustavni organizem avstrijsko-ogerske monarhije ne dopušča, da bi se katerakoli kronovina stalno vladala s sredstvi absolutne sisteme. In kaj potem? Krivda Starčevićeva je, — in zaslepljeni narod, kateri sedaj burno odobrava njegovo postopanje, proklinjal bode še enkrat ime njegovo, — da je svetu dokazal nemogućnost, Hrvatsko vladati na temelji ogersko-hrvatske nagodbe z l. 1868. Ta nagodba, izražena v členu XXX. ogerske ustave, je vendar tako ugodna hrvatski samoupravi, Hrvat-

Listek.

Trije bratje.

Spisal M. Tonejc-Samostal.

(Dalje.)

Minuli ste dve leti, kar je bila Podklančnikova družina v gorah. Tonček se ni več podil s Pasanico po kopiščih in okrog kolibe, ker kozica je uže toliko odrasla, da se ji ni več ljubilo skakati kakor pred, dokler je bila kozlič. A priredilo se je vsako spomlad kaj od koz tako, da je bilo vedno kaj mladega in za burke pripravnega. Imel je otrok letos družega kozliča, s katerim sta se časi podila in letala, da je prst kvišku neslo prek kopišča. Navadil je fant živalico, da je hodila za njim, kakor psiček, toda naučil jo je tudi, da je znala trkati, in primerilo se mu je časi, da se je zaletela vanj, ko ni mislil, in ga je zbila po tleh. Zapodil jo je, vjeti pa je ni mogel, ker precej je bila na drvih, ali kje

drugod, kamor ni mogel naglo za njo. Če pa ji je nameril z roko priletela je zopet in se spustila proti njemu. Šla je, ako ga je hotela, prav dobro pobiti, nekoliko nazaj, se spela na zadnji nogi in spustila se je, ali dostikrat jo je goljufalo, Tonček se je umaknil na stran, in zaneslo jo je daleč naprej. „Zdaj pa imaš, me boš trkat hodil, kedar ti nič nočem, pred si me ti prevaril, zdaj sem pa jaz tebe,“ je dejal otrok in se veselil, da je dosegel svoj namen. Ko je postala žival večja — bil je to kozel brez rogličev — je jel poskušati Tonček, kako bi se — ali bi se dalo jezdariti na njem. Zlezel mu je enkrat na hrbet in šlo je.

„Zdaj imam pa konja, uže zna nesti“, je naglo povedal bratu Tomažu, ko je prvič jezdaril Mušca po trati pred kolibo. — Tomaž, ki je opravljal vso živino, je tudi vse, kar je bilo še brez imena, poimenoval. Celo puta je imela vsaka svoje ime, ne samo kozé. Kozliča pa je krstil za „Mušca“, in sicer zato tako, ker ni imel nobenega posebnega znamenja, po katerem bi ga bil imenoval, kakor postavim Pasano, po črnih progah, ki so se vlekli od gobca na vsaki strani čez ušesa in

čez vrat na pleča v sicer rjavi dlaki. „Mušec“ se mu mora reči, je dejal, „ker je kozel, in bo gotovo prav zrel in muhast, da bo nagajal in v vsako škodo pot dobil, kakor njegova mati „Segava“, in ostalo mu je ime.

Da je Mušec znal nesti je bilo Tomažu kaj všeč, še on bi bil rad poskusil jezdariti, vendar to ni šlo, ker je bil uže prevelik. Ko ga je Tonček vabil, naj tudi on poskusi, mu je rekel: „Jaz ne smem, ker bi mu lahko hrbet zlomil in potem bi nam še preč prišel, pa bi še ti ne imel več konja, le sam ga jahaj, toda trpinčiti ga ne smeš.“

Tomaž je imel živali jako rad in so se mu smilile, ni pustil, da bi se jim bilo kaj žalega zgodilo, zato je tudi brata poučeval, da le toliko sme na Mušci jahati, kolikor mu ne škodi. Tepsti ga ni smel, pa saj bi se žival tudi ne bila pustila, kar precej se je je kozel v bran postavil, ako mu ni bilo kaj po volji, čeravno sta bila s Tončkom prijatelja. Strahovati bi se mu gotovo ne bil pustil in storil je le to, kar se mu je ravno ljubilo. Skakanje, ruvanje, letanje in nagajanje pa je bilo obeh veselje, ker bila sta oba živa kot

skemu narodnemu razvoju, da bi celó avstrijski Čehi Boga na kolenih molili, ako bi kedaj kaj jednacega mogli priboriti sebi in staročastnemu kraljestvu českemu.

Južna železnica in dežela kranjska.

(Dalje.)

Sploh se ne smemo čuditi, da se tam, kjer se obrača kolo jedinega trgovskega interesa, tudi nekoliko blata razkropi; o tem smo naredili skušnje pri neki drugi železnici, a tu kakor tam bi znalo konečno merodajna biti samobramba javnega interesa nasproti vporabljenju pridobljenih privatnih pravic.

Kot jednega glavnih vzrokov, da se godi deželi kranjski krivica, moram imenovati izključenost dežele, posebno pa Ljubljane iz južno-severne avstrijsko-ogerske železniške zveze. Tu sicer ni mesto, na katerem bi govoril o res čudni prikazni, da se je v to zvezo sprejela vas Zagrad pri Gorici — a če ima Zagrad, če imata Gorica in Kormin olajšilo zveznega tarifa, če se je dovolila Trstu ta prednost, ne da bi izvažal blago, ki ima zaradi eksporta olajšave, potem se pač naši ubogi od natornih sil in prejšnjih fiskalizacij potlačeni deželi, potem se mestu ljubljanskemu ne sme odtegovati ta dobrota!

Gospôda moja, jaz še dolgo nisem pri kraji z razlogi, s katerimi podpiram svoj predlog.

Opazujte cukrer.

Z Moravskega do Gorice je vozarina za cukrer toliko ceneja, kakor k nam, da naši trgovci celó v lastni deželi ne morejo shajati, da celó do Notranjskega ne gre kupčija, ker zamore Gorica blago, došlo iz severa, mnogo ceneje pošiljati v Postojino.

Kaj ne pokončuje taka tarifna politika južne železnice blagostanja naše dežele? Kaj se ne bodemo čudili, da se še ni dobila roka, ki bi posegla rešilno v te razmere?

Ljubljanski trgovec, ki kupčuje z Istrijo, je prisiljen, ineti v Pulji lastno skladišče — drugače bi ne mogel konkurirati z izhodom, imajočim take prednosti.

Kakor je s cukrom, tako so tudi razmere z drugim blagom. Kupec, ki hoče na pr. iz Egera dobiti porcelana v Ljubljano, mora za metrični cent plačati 1 gld. 10 kr. več, kakor bolj oddaljeni Trst! Bolje bi mu uga-jalo, ko bi si pustil pripeljati blago po več kot 300 kilometrov daljši poti, namreč iz Egera najprej v Trst in še le od tod v Ljubljano, kajti tarifa iz Egera do Ljubljane je 5 gld. 50 kr. za metrični cent, med tem ko je do Trsta samo 4 gld. 40 kr.

Ravno tako je s petrolejem. Čeravno ima Ljubljana za to kupčijo jako ugodno lego,

iskra, vedno sta imela kaj novega in bilo jih je povsod dovelj.

* * *

Bilo je v jeseni precej po vseh Svetih Sneg je šel, toliko ga je uže padlo, da se ni več poznala ne vozna pot, ne steza v gorah. Iz bukovih vej, ki so se uže rumenega listja iznebile, je padel precej na tla, ko se ga je toliko nabralo, da so se jele šibiti mladike. Otresala so se ga drevesa sama in videlo se je, kako je mahnila zdaj tu, zdaj tam veja kvišku, sneg pa je padel na zemljo, da se je drugi naletel na njegov prostor. Na smereči ga je bilo bolj gosto, bolj debelo nabranega po vejah, ker tu je bilo vejevje z ježicami bolj gosto, tudi se veje niso tako naglo upognile, kakor šibke bukovke mladike. V dolini in v ravnam je bilo deževno vreme; snega ni bilo še videti po polji, ovce so bile še na paši, pastirji so skakali ali sedeli okrog ognja, pekli so repo, nekateri pa so nabirali suhih drv za na ogenj. Ženske so pulile korenje po njivah ali obrezevale repo, možaki pa so nakladali na voz zadnje poljske pridelke in jih spravljali pod streho. Prav hiteli so vsi, ker

vender ni mogoče tu napraviti skladišča za petrolej in zamore se ga le primerno malo poprodati v bližnje kraje.

Tudi o moki s kosti, o črešpljah in o deteljčnem semenu velja moja trditve. Ravno ta blaga so pa deželni produkti in so jako sposobna za eksport; zato bi bilo treba posebno ugodno z njimi ravnati.

Posebno deteljčno seme je pripravno za razširjen eksport v Nemčijo, a producentom ne ostaje družega nego poslati svoje blago na kako zvezno štacijo, v Trst, Reko ali Gorico, od koder se še le naprej oddaja.

Pri krojnem blagu — s tarifnimi številkami Vas nočem utrujevati, kaže kupcu najbolje, če dobi blago prej v Trst ali v Gorico; to je celó merodajno pri blagu iz Predarlberske, Švice in Česke, ako noče ljubljanski trgovec izgubiti vsacega upanja do dobička.

Konečno omenjam še železo. To se prevozava iz Koroške in Štajerske v Trst in Gorico bolj po ceni, kakor k nam; zato se pa tudi ne smemo čuditi, če je stališče kranjskih fužin jako omajano.

Gospôda moja! Ako je čestiti in vzgledni kupčijski stan ljubljanski takim silnim pritiskom na milost in nemilost prodan, in ako se oni čas skoro preračunati zamore, ko bodo ljubljanski kupci prisiljeni, ustaviti poslovanje svoje; ako kmet nejevoljen vrže orodje proč, ako mlinar pusti kolesa gnjiti in zatvornice razpasti; ako velikanske vodne sile ostajajo brez porabe in ako se gozdi sekajo samo zaradi pridobitve oglja ali pepela — potem je pač sveta in nujna dolžnost zastopnikov uboge dežele, da se skušajo ustaviti taki brezobzirni, uničevalni železniški politiki.

(Konec prihodnjič.)

Politični pregled.

Avstrijsko-ogerska država.

Včeraj popoldne nastopil je cesarjevič Rudolf in njegova soproga cesaričina Štefanija potovanje v sosedno nam kraljevino Rumunsko. Prevzvišena potnika obiskala bodeta rumunsko kraljevsko obitelj v Sinai. Obisek trajal bode do 28. t. m., katerega dne se cesarjevič Rudolf s svojo soprogo poda v Görgeny Szt. Imre, kjer ostane nekoliko tednov. V sviti Nj. ces. visokosti nahaja se grofica Sylva-Taroucca, grofica Palfy, grof Bombelles in pomorski kapitan pl. Wohlgemuth.

V štajarskem deželnem zboru razpravljalo se je predvčerajšnjem o predlogu deželnega odbora o dovoljenju 150 000 gold. kot prinos za zidanje nove tehnične visoke šole v Gradci. Dežela štajarska ima namreč za zidanje omenjene šole doprinesiti 300 000 gold., od katerih se mora polovica položiti takoj pri početku zidanja, druga pa, kedar bo poslopje dovršeno. Zidanje bode se pričelo še letos, a

bali so se, da bi jim ne ostalo, kolikor niso še mogli spraviti, pod snegom, ker dolgo ne bo, da bode obelil, so dejali tisti, ki se na vreme spreumejo. „Prav po snegu diši“ pravi ženica, ki je prinesla nekoliko orehov v spletenem jerbašči, ki jih je še dobila pod drevjem ob potoku doli v ledini. „Ne bo dolgo, da ga bomo dobili, v gorah gotovo uže gre.“ „Sinoči uže in davi je bilo belo v gorah,“ ji je odgovorila sosedinja, „Podklančnik je bil danes tu, prišel je s fantom po moke, kruha, soli in družega potrebnega, in je pravil, da jutraj, ko sta šla iz Ilovice, še vedno nekoliko naletaval sneg in da je včeraj proti večeru v nekaterih krajih bolj visoko v goličavah vse belo bilo, ter da je tudi za Ilovico uže obelil.“

Prišla sta oče in sin z nočjo vred iz doline. Težko sta nosila, ker komaj sta bila na pol poti, uže sta morala iti po snegu ki se jima je na obuvalu nakupičil in jima je nagajal ter jih zadrževal v hoji. Čim bolj sta šla v goro tim več ga je bilo, in šel je še vedno. Gorske senice so letale in se skrivale pod smrekovimi vejami, mali rjavi orešček je priletel iz grma na vejo k stezi in se je

ker dežela nima toliko razpoloživega denarja, predlaga deželni odbor, da se ta svota ali vzame na posodo, ali pa da se proda kako deželno posestvo.

Iz Zagreba se poroča, da je „Sloboda“ zopet izšla ter objavila strupen članek proti Madjarom, Nemcem, Srbom in sploh proti vsem, kateri ne prisegajo pri bradi proroka Starčevića. — Iz več krajev se javlja o izgredih proti volilcem, kateri so dali svoje glave vladni prijaznemu kandidatu. V Skradu zabranila je druhal duhovniku vohod v cerkev. Vlada izdala je nalog, da se ima proti izgrednikom strogo postopati.

Mestni zbor sarajevski dovolil je pretečeni ponedeljek občinsko doklado. Ob jednem se je sklenilo vzeti več svoto na posodo ter uvesti v glavnem mestu Bosne vodotok, sezidati v mestu kanale ter urediti reko Miljačko.

Tuje dežele.

Na Nemškem vrše se sedaj veliki vojaški manevri ob Rajnu. Cesar Viljelm, cesarica Avgusta, cesarjevič in cesaričina prisostvujejo vajam. Ljudstvo izkazuje cesarski obojtelji veliko počast. — Ob jednem delajo se v Nemčiji priprave za volitve v državni zbor. Kandidati se postavljajo in kritikujejo, volilni proglasi se objavljajo — s kratka, volilno gibanje postalo je živahno.

Predvčerajšnjem dala je v Bruselju obletnica revolucije leta 1830 zopet povod izgredom. Ljudstvo pozdravljalo je burno boritve od leta 1830 ter grajalo, da so se opustila načela revolucije. Po končani slavnosti popevala se je „marsellaise“ in „brabançonne“. Dva republikanska urednika sta zaprta. Pred uredništvom časopisa „Patriot“ bila je velika rabuka; žandarji morali so razkropiti množico. Pri tej priliki bilo je mnogo ranjenih.

V Zjedinenih Državah severne Amerike pripravljajo se vse stranke na volitev novega predsednika republike. Poleg kandidatov obeh glavnih strank, Clevelanda in Blainea, kandiduje še guverner države Kansas, potem general Butler, da, pojavil se je celo jeden ženski kandidat, odvetnica Mrs. Belva A. Lockwood v Washingtonu. Glavna točka v programu tega ženskega kandidata je razširjanje pravic ženskega spola.

Razne vesti.

— (Napačno razumljen telegram.) Koncem meseca avgusta t. l. prinesli so nekateri dunajski listi vest — in po njih posneli so jo tudi nekateri naši provincionalni — da je došel v Pulj o praznovanju 25letnice za vrnitve fregate „Novare“ s potovanja okolo sveta telegram, kateri je imel podpis cesaričine Štefanije. Ta telegram se je takó glasil: *Et si fractus illabatur orbis, impavidae naves austriacae*, slovenski:

zopet naglo zgubil v hosti, sicer ni bilo videti ne živali, ne človeka v gošči. Tudi sledu ni bilo na poti in še te stopinje, katere so se poznale za Podklančnikom in njegovim sinom, so kmalu zginile, ker zapadel jih je sneg, da jih ni bilo videti več.

Pri kolibi je bilo vse doma, živina, kozé in pute so bile pod streho.

Matija in Tonček sta kurila v kolibi na ognjišči ter gledala, skozi mala vratica, kedaj prideta oče in brat.

Vesela sta jih bila, ko sta jih zagledala, da sta jima šla, če tudi le nekoliko korakov naproti, ker pred jih nista videti mogla. Matija je vzel očetu brešno z ramena, Tomaž pa je moral mlajšemu bratu dovoliti, da mu je pomagal nesti.

„Presneto! kako gre, kedo bi bil mislil, da ga bode toliko, prav v resnici je začel iti,“ pravi mož, ko se je nekoliko otresel in škornje ob prag otrkal, predno je stopil pod streho. „Dobro, da smo za dalj časa s hrano preskrbljeni, se nam vsaj ni bati, da bi nas zapadlo.“

(Dalje prihodnjič.)

„Če se tudi svet zdrobi, avstrijske ladje ostanejo neustrašljive.“ Mi tedaj nismo omenili tega telegrama, ker se nam je njega izvir zdel nekako dvojljiv; in res, zdaj se je razkrila zgodovina tega telegrama. Nekateri udeleženci poslali so zahvalo za čestitanje v Bruk na Litvi, kjer se je tedaj bavila cesaričina. Nazaj pa so dobili odgovor, da se od tod ni poslal nobeden telegram v Pulj, tudi se, mimo gredoč omenjeno, visoka gospa sploh ne poslužuje zastarelega latinskega jezika. Preiskali so torej v Pulji dotičen telegram nekoliko natančneje, kakor se je zgodilo v dan slavnosti, ter so našli, da telegram ni došel iz Bruka, marveč iz Baje. Povprašalo se je v Baji, kdo je oddal omenjeni telegram in dobili so odgovor: „Stefanic, Baji“. Zdaj so se stoprav spomnili nekateri, da živi v Baji trgovec gospod Josip Stefanec, kateri je bil pred nekaterimi leti brodarški častnik, a je pozneje od pomorstva odstopil. Ta je tudi v istini odposlal telegram ter povzročil z lakoničnim podpisom nedorazum.

— (Samomor na povelje političnega oblastva.) St. Pöltenski tednik podaje svojim čitateljem vsebino mrtvaškega oglednega lista iz neke vasi pri St. Pöltnu. Vsebinsko se glasi: „N. N. — je umrl dne 11. junija 1884 vsled samomora s tem, da se je ustrelil po ukrepu komisije na povelje političnega oblastva.“ Nevarno to oblastvo!

— (Ošabni roparji.) Iz Velikega Varadina se poroča: Pred nekaterimi dnevi prihrula je roparska družba, sestoječa iz petih mož, v gostilnico na konci csokalyerskega nasipa ter zahtevala od gostilničarke, katera je bila sama doma, naj jim izroči ves denar, inace — izveleki so iz žepov samokrese — jo ustrelé. Preplašena žena zbrala je ves denar po hiši, blizu 40 gld., ter ga ponudila četovodji. Ta pa se je zaničljivo posmejal ter dejal: „Kaj hočemo začeti s to malenkostjo?“ in zahteval je zase in za svoje sodrugo nekoliko žganja. Popivši so odšli ter nič žalega storili gostilničarki.

— (Kraljevič — rešitelj življenja.) Italijanski listi poročajo: Pred kratkim vračal se je kraljevič Amadeo, eks-kralj španski, od svojega obiska v Napoli v Turin, kjer ga je prebivalstvo navdušeno vzprejelo. S kolodvora se je peljal kraljevič v svojo palačo. Ko pa je prišel v neko ulico, je ravno v istem trenutku podrla se novo zidana hiša ter podsula več delavcev. Kraljevič in njegovo spremstvo so takoj izstopili z vozov, prišli za sekire in lopate ter pridno pomagali pri rešitvi zasutih. Cele tri ure se je kraljevič udeleževal tega dela, okolo stoječa množica pa mu je neprestano ploskala.

— (Papež Leon XIII.) pisal je Jacobiniju pismo, v katerem pravi, naj bi se v slučaju, če pride kolera v Rim, blizu Vatikana ustanovila obsirna bolnica, da bi mogel obiskavati bolnike. V ta namen je odločil jeden milijon. Ta papežev ukrep bode gotovo vzbudil veliko navdušenje in hvaležnost.

Domače stvari.

— (Imenovanje.) Suplent na državnem gimnaziju v Ljubljani g. A. Kragelj imenovan je gimn. učiteljem na državnem gimnaziju v Kočevju.

— (Novoimenovani deželni živino-zdravnik.) Danes dopoldne se je gosp. deželniemu predsedniku predstavil novoimenovani deželni živinozdravnik g. Wagner ter je prisegel v njegove roke. Pri tej priliki se je gosp. deželni predsednik z njim pogovarjal tudi slovenski, in prepričal se je osebno o neistosti onih vestij, po katerih so nekateri listi neprestano trdili, da je novoimenovani dostojanstvenik nezmožen slovenskega jezika. Mi smo znanprej bili uverjeni, da temu ni tako. Vsaj je g. Wagner rodom Čeh in je služboval celih 14 let ter občeval s slovenskimi strankami na slovenskem Štajarskem; rojen Slovan se v tolikem času vendar lahko privadi sorodnega narečja.

— (Kontrolni shod) deželnih brambovcv za vrhniški sodnijski okraj je dne 26. t. m. zjutraj ob 9. uri.

— (Umrila) je danes zjutraj gospa Jerman, rojena pl. Wurzbach, soproga bivšega posestnika graščine Begunje na Gorenjskem

— (Izpred porotnega sodišča.) Zatoženc, 23letni Gr. Zima iz Dovjega, sunil je dva fanta v vodo dne 2. avgusta t. l.; oba fanta

sta srečno prišla iz vode. To mu ni bilo dosti! Vzel je nož, jednega fanta zabol je v roko, drugemu prebol je kožo na glavi, zopet dalje sunil je jednega v vrat tako močno z nožem, da je v treh urah umrl. Obsojen je bil na pet let težko ječe, poostrene vsak mesec z jednim postom.

— (Ponarejen denar.) Uže večkrat kaznovani Janez K. iz Srednje Kanomlje skušal je v kavarni v Idriji oddati jako dobro ponarejen gol-dinar. Ker se je mož kaj nerodno in sumljivo obnašal, spoznali so takoj njegov namen in ga naznanili politični oblasti. Sodnija je preiskovala njegovo stanovanje in našla pri njem dva medena modela za izdelovanje goldinarjev in dvajsetic. Zraven so zasacili 3 klgr. svinca, lijak za vlivati, raznega prahu za barvanje in kaci 60 deloma uže dodelanih dvajsetic. — Lastnika hiše, v kateri je ponarejalec stanoval, so tudi priprli, ker sumijo, da je bil sotrudnik zločincev.

— (Grozna smrt.) Poroča se nam: Dne 20. t. m. paslo je več dečkov, stari 8 do 14 let, iz Draščice blizu te vasi na pašniku živino; zabavali so se ter kurili. Ko pa so dečki zapustili na polu zgorelo dračje ter se podali proč na griček, prišla je k ognju hči posestnika Martina Sveteta ter jela igrati z ognjem. Nesreča pa je hotela, da se je nje obleka unela; nakrat je bila vsa v ognju ter se tako močno opekla, da je drugi dan umrla.

— (Pretep.) V noči 21. t. m. jeli so se kmetski fantje v Lokah (okraj kamniški) kregati in končno pretepati. Nekov Sl. potegnil je nož in prerezal z njim Jakoba J. kito na roki, nekemu družemu, Janezu T., pa je zadél tri udarce. Pretepača so uže prijeli in ga izročili sodniji.

— (Kmetijska razstava v Krškem) obeta lepa biti in obilo obiskovana. Razstavljavec se je uže 45 oglasilo.

— (Trtna uš) se na Dolenjskem vedno bolj širi, osebno v kostanjeviškem okraji. Okuženih je uže blizu 130 parcel. V slednjem času našli so trtno uš tudi uže v vinogradih občine Sremič na Štajarskem. Ker Sremič leži na levem bregu ravno Krškemu nasproti, pretf torej vinogradom v krškem okraji velika nevarnost.

— (O vinski letini) poroča „Edinost“, da bode na Vipavskem in okoli Gorice prav slaba, na Krasu tu in tam slaba, v nekaterih krajih pa srednja, v tržaški okolici še precej dobra in tu in tam boljša, nego lansko leto, v Bregu prav dobra, tako, da bode dosti in prav dobre brežanke; v Istri se je uže začela trgateg, in imajo v nekaterih krajih še precej vina, v obče pa bo trgateg slabša nego srednja in zaostane veliko za lansko toliko gledé velikosti, kakor tudi gledé kakovosti. Po vsem tem soditi, bode vino letos dražje nego je bilo lansko leto.

— (Defraudacije na pošti) so tudi v Trstu na dnevnem redu. Nek lesni trgovec je oddal v Trstu na pošti na kolodvoru 3000 gld. na lesnega trgovca Lavriča na Rakeku. Ko je prišla poštna vreča v Rakek, našel je dotični uradnik, da je pač zapisana v konsignaciji ona svota, a da je v vreči ni. K sreči so bile tudi priče poleg. Uradnik z Rakeka je telegrafiral v Trst primanjkljaj, in tam se je kmalu pokazalo, da je nek poštni uradnik ono svoto prisvojil si. Uradnika so precej zaprli in pri njem našli večino onega denarja.

Iz kranjskega deželnega zbora.

(IV. seja dne 23. septembra t. l.)

(Dalje.)

Predlog posl. viteza Schneida izroči se jednoglasno upravnemu odseku v pretres in poročanje.

Deželni odbor poročilo, s katerim se predlaga načrt deželne postave o doneskizavarovalnih družab in društev k stroškom gasilnih straž itd. izroči se upravnemu odseku v poročanje.

Posl. dr. Maurer poroča v imenu finančnega odseka o računskem sklepu zemljiško-odveznega zaklada za l. 1883; se brez razgovora odobri.

Posl. dr. Maurer poroča v imenu finančnega odseka o proračunu zemljiško-odveznega zaklada za l. 1885 ter nasvetuje:

1.) Proračun kranjskega zemljiško-odveznega zaklada za l. 1885 s skupno potrebsčino 594 244 goldinarjev in s skupno zakladdo 520 884 gld., torej s primanjkljajem 73 560 gld., ki je pokrit z obrestnimi državnimi posojili, se odobri.

2.) Da se pokrije deželni donesek za l. 1885, naj se pobira 16 % priklada na direktne davke in posebno od rednega zneska hišnorazrednega davka in davka od hišnih najemščin, pridobninskega in dohodninskega davka z vsemi državnimi prikladami vred, potem 20 % priklada na užitnino od vina, vinskoga in sadnega mošta in od mesa.

3.) Deželnemu odboru se naroča, da zadobi Najvišje dovoljenje za pobiranje teh deželnih priklad.

4.) Deželnemu odboru se naroča, da v zmislu točke 3., pogodbe z dne 29. aprila l. 1876 (postava z dne 8. maja l. 1876, drž. zak. št. 72), zadobi pritrditev državnega zastopa, da se za kranjski zemljiško-odvezni zaklad določena 20 % doklada na direktne davke s tretjinsko, po cesarskem patentu z dne 10. oktobra l. 1849, drž. zak. št. 412, vpeljano priklado vred zniža za leti 1885 in 1886 za vsako leto na 16 % doklado od vseh propisanih direktnih davkov, torej posebno gledé rednega zneska hišnorazrednega davka in davka od hišnih najemščin, pridobninskega in dohodninskega davka.

Vsi ti predlogi se odobré in vzprejme se po posl. Luckmannu nasvetovana resolucija, naj se deželnemu odboru naroči, da, kadar pride do leta predloži proračune deželno-normalno-šolskega zaklada, zemljiško-odveznega zaklada itd., priloži tudi izkaz davkov po posameznih davkarskih okrajih in mesta ljubljanskega.

Posl. dr. Poklukar poroča v imenu upravnega odseka o uravnavi Save med Črnovčami, Šent Jakobom, Dolom, Podgradom in Lazami.

Poročilo deželnega odbora o tej važni zadevi se glasi:

C. kr. deželna vlada v Ljubljani naznanila je deželnemu odboru z dopisom št. 7193. dne 30. julija l. 1884, da je visoko c. kr. ministerstvo notranjih zadev z odlokom dne 23. julija l. 1884, št. 10788, potrdilo po c. kr. deželni vladi predložene načrte za uravnavo Save med Črnovčami, Št. Jakobom, Podgradom, Dolom in Lazami, in dovolilo, da se te stavbe na račun izredne dotacije za vodne stavbe po akordu ali v režiji izvrše. Odobreni načrti so ti-le:

a) Uravnava Savskega pritoka pri Podgradu v okroglem znesku 28 000 gld., teh stavb pa je na račun ostalega zneska iz dotacije za izredne vodne stavbe za l. 1883. in iz one za leto 1884 izvršiti do zneska 18 563 gld. 19 kr.;

b) na 33 898 gld. 18 kr. proračunjena obramba desnega brega Save med Št. Jakobom in Dolom v skupni dolžini 1530 metrov za delni znesek 11 400 gld. 16 kr., in

c) nadaljevanje na 28 695 gld. 21 kr. proračunjene uravnave Save med Lazami in Kresnicami za ostali znesek 19 679 gld. 21 kr.

Visoko c. kr. ministerstvo notranjih zadev je ob enem naročilo c. kr. deželni vladi, naj z vso močjo dela na to, da bode za uravnavo Save od Črnovč do Dola, katere glavni namen je, da se varujejo zemljišča, katerim preti nevarnost, pripomogli k stavbenim stroškom tudi dotični udeleženci in pa dežela kranjska. Vsled tega naprosila je c. kr. deželna vlada deželni odbor, naj se izrazi o tem, kateri donesek je pripravljen dovoliti iz deželnega zaklada za uravnavo Save in obrambo njenih bregov, ki je izvršiti leta 1884 za skupno svoto 49 642 gld. 56 kr., in naj bi za nadaljevanje teh Savskih stavb nasvetoval pri slavnem deželnem zboru dovoljenje primerne doneska tudi za prihodnja leta.

Pripoznavajoč veliko dobrohotnost, katero je c. kr. ministerstvo notranjih zadev pokazalo s tem, da je dovolilo za deželo kranjsko tako važne stavbe za uravnavo Save in obrambo njenih bregov, izrekel je deželni odbor v dopisu dne 9. avgusta l. 1884, št. 5391, c. kr. deželni vladi zaslužno zahvalo, ter ji je za imenovane stavbe za l. 1884 dal iz deželnega zaklada na razpolaganje donesek 2000 gld. iz dotacije, ki jo ima letos odmerjeno v „podporo za javne vodne stavbe“; — gledé dalnjega doneska pa je deželni odbor obljubil, da bode predložil primerno poročilo slavnemu deželnemu zboru.

Da je visoko c. kr. ministerstvo notranjih zadev dovolilo uravnavo Save leta 1884, ustrelo je s tem popolnoma želji in namenu finančnega odseka v državni poslanski zbornici, kateri je sprožil misel, da je potrebno, prav do dobrega uravnati Savo, ter zboljšati razmere reke od Črnovč do Dola, za kar znašajo po dotičnih načrtih, izdelanih od stavbin-

skega oddelka c. kr. deželne vlade, skupni stroški okroglo svoto 448 900 gld. Gledé važnosti teh vodnih stavb, ki so na korist deželni kulturi in gledé ubožstva v prvi vrsti udeleženi občin, od katerih je pričakovati le neznatnih doneskov, je torej naloga in dolžnost tudi slavnega deželnega zastopa, da dovoli primeren donesek za navedene Savske stavbe.

Deželni odbor torej nasvetuje:

Slavni deželni zbor blagovoli naj na znanje vzeti in odobriti, da je deželni odbor za uravnavo Save in za stavbe v obrambo Savskih bregov, katere treba izvršiti leta 1884, dovolil znesek 2000 gld. iz svote, odmerjene mu za „podpore za javne vodne stavbe“, — za prihodnja leta pa naj slavni deželni zbor za uravnavo Save od Črnove do Dola blagovoli dovoliti primerni donesek, ki naj se vsako leto postavi v proračun deželnega zaklada.

Poročevalec dr. Poklukar nasvetuje v imenu upravnega odseka: 1.) Sl. c. kr. vladi izreče se zahvala za dovoljeno podporo; 2.) dalje se izreče zahvala c. kr. izvrševalnim vladnim organom za vse dosedaj izvršeno izvršena dela in 3.) kar se tiče denarne podpore dežele za te zgradbe, izroči se poročilo deželnega odbora finančnemu odseku v rešitev.

Posl. Robič izraža željo, naj bi se c. kr. vlada še bolj ozirala na uravnavo vod v Kranjski, da se ne bode pripetila enaka elementarna nesreča, kakršna je bila na Tirolskem in Koroškem. Sava dela veliko škodo, in ako se hoče nakloniti bistvena pomoč, treba je njeno strugo skozi in skozi uravnati. V ta namen pa naj bi sl. vlada naklonila večjo podporo, kakor se je to za uravnavo Drave in Zilje zgodilo. Posebno priporoča govornik tudi gospodom državnim poslancem, naj delujejo na to, da se bodo hudourniki po naši deželi bolje zavarovali.

Deželni predsednik baron Winkler pravi, da je želja, katero je izrekel g. predgovornik, po polnem opravičena. Gosp. deželni predsednik je uže naročil stavbinskim in gozdarskim organom c. kr. deželne vlade, da to stvar pregledajo, da bode potem vlada mogla staviti predloge ministerstvu. Na podlagi nove državne postave, katera se ima vzprejeti v prihodnjem zasedanju državnega zbora, bode potem možno dovoljevati večje svote, da se bodo uravnavali hudourniki, in gospod deželni predsednik ne dvoji, da bode visoka vlada, kolikor le možno, ugodila opravičenim željam zastopa kranjske dežele. (Dobro! Dobro!)

Posl. Faber pravi, da je tudi kočevskoribniški okraj zelo oškodovan po hudournikih. Po 100 oral zemlje je večkrat pod vodo in to večinom takrat, ko zori turšica in krompir in ta voda stoji večkrat po celih osem dnuj, da se ves nasad pokvari. Treba bi bilo sesalne kotle izčistiti, da bi se voda lažje otekala, a prebivalstvo je prerevno, da bi taka dela samo ob svojih troških izvršilo. Zato prosi govornik, naj bi se sl. vlada o tej zadevi tudi blagovoljno ozirala na kočevski in ribniški okraj.

Posl. dr. Sterbenec opozarja sl. vlado tudi na krški okraj, kjer voda napravlja od Mirne do Št. Ruperta veliko škode in naj bi se tedaj tudi na uravnavo Mirne ozir jemalo.

Poročevalec dr. Poklukar opomni, da je v obče znano, kako skeleča rana je za deželo škoda, katero povzročujejo vode. Državni poslanci niso v tej zadevi rok križem držali uže v minolem zasedanju, v letošnjem pa se bode sklenila posebna postava, katera ustanovlja za take namene poseben zaklad, v katerega se bode nabralo toliko in toliko goldinarjev, kateri bodo služili le v ta namen, potem bode možno iz tega zaklada dajati velike podpore. Govornik pravi, da Sava tudi v nje górenjem teku mnogo trga, tako tudi Bohinjska Sava, Bistrica, isto tako Kokra. Vsem krajem bode s časom pomagati možno.

Pri glasovanju se vzprejmó vsi predlogi. (Konec prihodnjích.)

Telegrami „Ljubljanskemu Listu.“

Trst, 25. septembra. Nabergoj je interpeliral mestni zbor, zakaj občina ni tiskala pravil gledé kolere tudi v slovenščini. Lahoni in galerija provzročili so skandal.

Odgovorni urednik prof. Fr. Šuklje

Bruselj, 25. septembra. Pri ravnateljstvu lista „National“, kateri je v slednjih dnevih priobčeval republikanske članke, preiskavali so stanovanje ter zasegli vse imenske zapiske.

Budimpešta, 24. septembra. Vkupna ministerska posvetovanja o vкупnem budgetu so se danes pričela. Denašnje posvetovanje se je pričelo opoldne ob 12. uri v palači ministerskega predsednika. — Vkupna posvetovanja pod cesarjevim predsedstvom se bodo najbrže v soboto vršila.

Bruselj, 24. septembra. Včerašnji večer so se dogajali zopet nemiri. Več ljudskih tolpe hodilo je po mestu razgrajajoč in kričeč; zbrale so se potem pred uredništvom „Patriota“, kjer so nadaljevale nemir. Policija razgnala je razgrajalce. Okolo najdajste ure zbrale so se te tolpe zopet na drugem kraju; razgnati jih je morala meščanska straža; več oseb so zaprli.

Telegrafično borzno poročilo

z dne 25. septembra.

	gld.
Jednotni drž. dolg v bankovih	80.80
„ „ „ srebru	81.75
Zlata renta	103.70
5% avstr. renta	95.75
Delnice národne banke	852.—
Kreditne delnice	290.80
London 10 lir sterling	121.60
20 frankovec	9.66 ³
Cekini c. kr.	5.77
100 drž. mark	59.70

Uradni glasnik

z dne 25. septembra.

Naprava novih zemljiških knjig: Pri c. kr. okr. sodniji v Kostanjevici za katastralno občino Koritno; poizvedbe dne 6. oktobra.

Razpisane službe: Na dvorazrednici v Vinicah služba družega učitelja ali učiteljice; 400 gld. in stanovanje. Prošnje do 15. oktobra okr. šolskemu svetu v Črnomlju. — Na ljublj. Gradu v kaznilnici služba družega kazniškega paznika; prošnje tekom štirih tednov c. kr. državnemu pravdnistvu v Ljubljani.

Pod varstvom: Dež. sodnija proglašá Fr. Kokalja, zemlj. posestnika iz Suhe, blaznim in postavljen mu je za varuha Jarnej Pfeifer iz Čirčič.

Eks. javne dražbe: V Kranji zemljišče Fr. Jenketa iz Tupalič (725 gld.) dne 20. okt., 20. nov. in 20. dec. — V Metliki zemljišče Mart. Južne iz Dragomlje Vasi, zemljišče N. Predoviča iz Jugorja, zemljišče M. Mileka iz Zemelja; vse tri dražbe dne 3. okt. (3. narok); — posestne in užitne pravice Mart. Stefaniča iz Rozalnice dne 29. sept. — V Ribnici zemljišče Fr. Dejaka iz Nemške Vasi (3111 gld.) dne 11. okt., 11. nov. in 12. dec.; — zemljišče Jos. Vesele v Sodražici (1290 gld.) dne 11. okt., 11. nov. in 12. dec. — V Postojini posestvo Fr. Čepka iz Nove Žice (2860 gold.) dne 10. novembra (3. narok).

Tujci.

Dne 23. septembra.

Pri Maliči: Ernst, trgovec, in Nowotny, potovalec, z Dunaja. — Pirker, zasebnica, in Ryšavi, zasebnica, z hčerko iz Kočevja.

Pri Slonu: Gutton, trgovec, iz Lyona. — Rossi in Kaindl, potovalec, z Dunaja. — Löwenthal, trgovec, s sinom iz Trsta. — Popovits in Armensky, trgovca, s sinom, iz Srbske. — Sartorio in Buzzi, lesotrzca, iz Naborjeta. — Potočnik, kr. sod. pristav, z Studenca. — Thuma, c. kr. okr. šol. nadzornik, iz Postojne.

Tržne cene.

V Ljubljani 24. septembra: Hektoliter banaškepšenice velja 8 gld. 6 kr., domače 6 gld. 50 kr.; ječmen 4 gld. 39 kr.; reš 5 gld. 53 kr.; ajda 4 gld. 39 kr.; proso 5 gld. 3 kr.; turšica 5 gld. 20 kr.; oves 2 gld. 92 kr.; 100 kilogramov krompirja 2 gld. 67 kr.; leča hektol. po 8 gld. — kr., bob 8 gld., fižol 8 gld. 50 kr. — Goveja mast kilo po 96 kr., salo po 82 kr., špeh po 68 kr., prekajen po 74 kr., maslo (sirovo) 85 kr., jajce 3 kr.; liter mleka 8 kr., kilo govejega mesa 64 kr., telečjega 70 kr., svinjina 66 kr., drobniško po 32 kr. — Piške po 45 kr., golobi 17 kr.; 100 kilo sena 1 gld. 60 kr., slame 1 gld. 51 kr. Seženj trdih drv 7 gld. 50 kr.; mehkih 4 gld. 80 kr. — Vino, rudeče, 100 litrov (na skladišči) 24 gld., belo 20 gld.

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Mokrina v mm
24. sept.	7. zjutraj	740.66	+14.6	zpd. sl.	obl.	0.50
	2. pop.	742.42	+15.6	svzh. sl.	>	dež
	9. zvečer	743.10	+13.6	>	>	

Za prihodnje leto 1885.

V zalogi pri

Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bambergu v Ljubljani

je izšla:

Slovenska

Pratika

za navadno leto 1885.

Cena eni Pratici 13 kr. — Razpečevalcem dajemo našo Pratico jako cenejše.

Knjigotržnica

Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bambergova

Ljubljana

Kongresni trg štev. 2

priporoča svojo

popolno zalogo

vseh na tukajšnjih in vunanjih učilnicah, posebno na c. kr. višji gimnaziji, c. kr. višji realki in tukajšnji c. kr. možki in ženski učiteljski vadnici, zasebnih, ljudskih in meščanskih šolah upeljanih

šolskih knjig

v najnovejših izdajah, na pol ali trdo vezanih, po zelo nizkih cenah.

Zapiski uvedenih učnih knjig oddajejo se brezplačno.

Tiskata in zalagata Ig. v. Kleinmayr & Fed. Bamberg v Ljubljani.